
Savlaicīgi veikti ikdienas uzturēšanas darbi – ieguldījums ceļa ilgtspējā

Juris Derevjanko

VSIA Latvijas Valsts ceļi Ceļu pārvaldīšanas un uzturēšanas pārvaldes direktors

Ikdienas uzturēšanas darbi (IUD)

IUD nodrošina

- Būves ilgtspēju
- Uztur satiksmes organizācijas līdzekļus
- Transportlīdzekļu satiksmi dažādos laikapstākļos

IUD ietekmē

- Ceļa kalpošanas laiku
- Satiksmes drošību
- Braukšanas komfortu

Valsts ceļu tīklā tiek veikti vairāk nekā 300 dažādu IU darbu

Ikdienas uzturēšanas darbi

Valsts autoceļu uzturēšanu regulē MK noteikumi Nr. 26 *Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli.*

Valsts autoceļi ir sadalīti uzturēšanas klasēs – jo lielāka satiksmes intensitāte, jo augstāka uzturēšanas klase un ātrāk tiek veikti uzturēšanas darbi.

MK noteikumi nosaka **minimālās IU darbu prasības**. Ja finansējums atļauj, var darīt vairāk.

Piemēram:

- grants ceļu atputekļošana nav noteikta kā obligāti veicama
- **ziemas sezonā** pastāvīgos laikapstākļos pieļaujams ledus vai sniegs ar biezumu **no 1 cm** uz intensīvākajiem ceļiem (A klase) **līdz 10 cm** uz ceļiem ar mazāku intensitāti (C klase)

Ikdienas uzturēšanas darbi

Vasaras sezona 16. aprīlis–15. oktobris

Ilgspēja un braukšanas komforts

- Bedru un plaisu aizpildīšana
- Grants seguma uzturēšana
- Ūdens novade

Satiksmes drošība

- Satiksmes organizācijas līdzekļi
- Horizontālais apzīmējums
- Zāles pļaušana, krūmu zāģēšana

Ziemas sezona 16. oktobris–15. aprīlis

Braukšanas komforts un satiksmes drošība

- Ceļa attīrīšana no sniega
- Slīdamības samazināšana
- Āvārijas bedru aizpildīšana

Finansējums un izmaksas

Vasarai raksturīgie IUD nodrošina gan satiksmes drošību, gan komfortu un ietekmē ceļa kā būves ilgtspēju.

Ziemai raksturīgie IUD nodrošina satiksmes drošību un braukšanas komfortu, bet neatstāj paliekošu ieguldījumu būvei.

Ja ziemā ir mainīgi laikapstākļi, uz ceļiem jāveic gan vasaras, gan ziemas sezonai raksturīgi IUD, kas palielina izmaksas ziemas sezonā!

Pastiprināti veidojas avārijas bedres.

IUD sezonas un finansējums

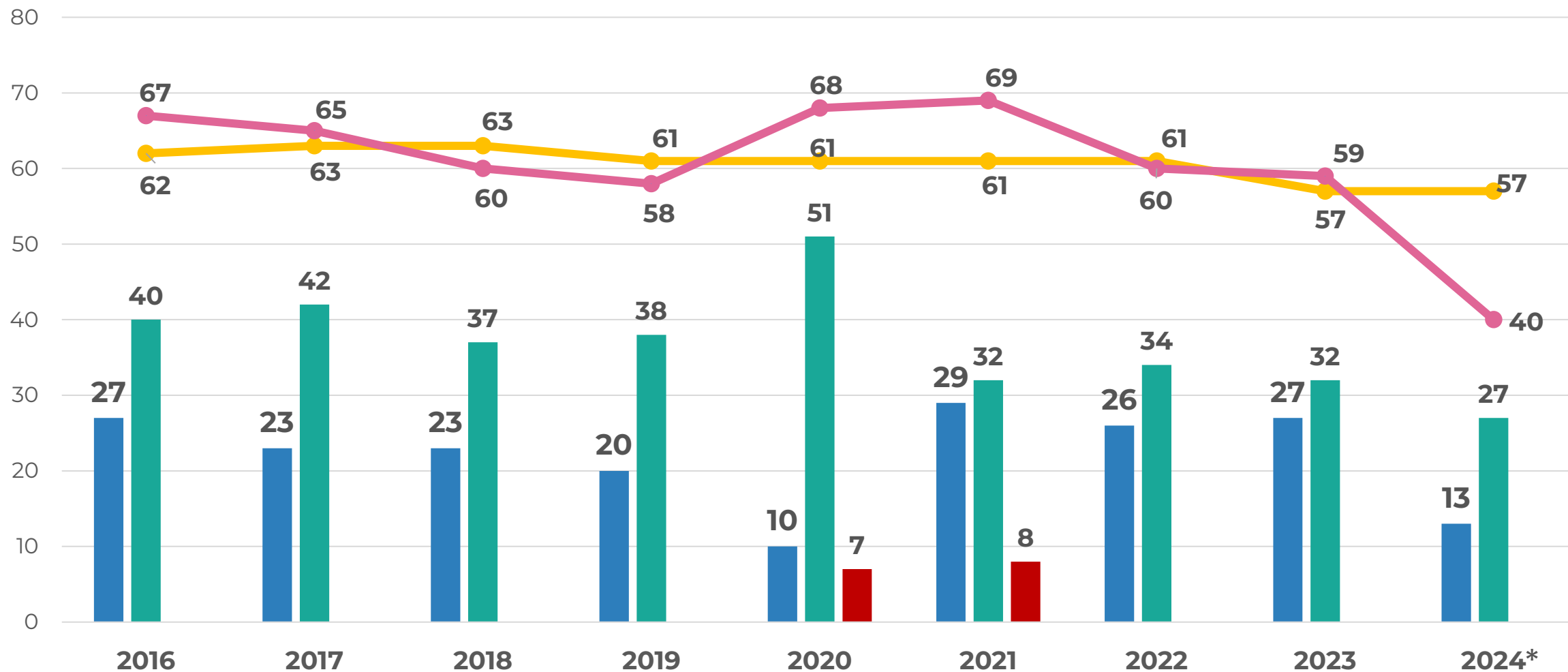
Ziemas sezonā tiek veikti visi nepieciešamie IU darbi, atbilstoši MK noteikumu Nr. 26 prasībām.

Atsevišķos gadījumos ziemas sezonā tiek darīts vairāk, nekā noteikts MK noteikumos, piemēram, pastāvīgajos laikapstākļos un noslogotākajiem autoceļiem nav 1 cm apledojuums, ko pieļauj MK.

Vasaras sezonas darbu apjoms atkarīgs no finansējuma, **kas palicis pēc ziemas.** Jo vairāk tiek darīts ziemā, jo mazāk paliek vasaras darbiem.

Lai arī MK noteikumi nenosaka, ka grants ceļu atputeķlošana ir obligāti jāveic, lai arī minimālajā apmērā, tomēr tā notiek. To paredzot, citiem darbiem jāplāno mazāk līdzekļu.

IUD plānotais un izlietotais finansējums (milj. eiro)

IUD, kas ietekmē ceļa ilgtspēju. Ūdens novade

Ūdens novade

Inženiertehniskie risinājumi, kas palīdz novadīt lieko ūdeni no ceļa klātnes un konstrukcijas.

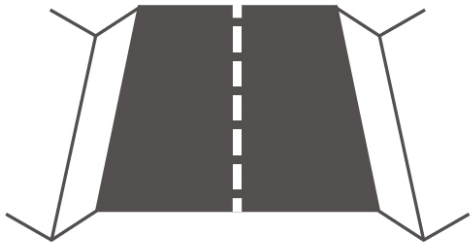
Darbi sistēmu funkcionēšanai:

- Grunts uzauguma noņemšana
- Grāvju tīrīšana
- Cauruļvadu un caurteku uzturēšana
- Blakus esošo īpašumu meliorācijas sistēmu, novadgrāvju uzturēšana

Lai ūdens novade funkcionētu, ceļam piekļauto zemju īpašniekiem jānodrošina, lai tajos darbotos meliorācijas sistēmas!

LVC informē pašvaldības par problēmām ar meliorāciju valsts autoceļiem piegulošajās teritorijās.

Ceļa ilgtspēja. Ūdens novade

Valsts autoceļu
tīkls: 19 895 km

Ik gadu ūdens novadi IUD ietvaros sakārto gar ~ 130 km ceļu, tas izmaksā 3,8 milj. eiro.

Ūdens novade tiek sakārtota arī būvdarbu ietvaros.

37% valsts autoceļu ir sliktā vai ļoti sliktā stāvoklī – arī grāvji gar tiem ir sliktā un ļoti sliktā stāvoklī

6000 km ceļu ir zaudējuši valsts ceļa funkciju, kapitālieguldījumi, tostarp grāvju atjaunošana, netiek plānoti

Lai visā valsts autoceļu tīklā savestu kārtībā ūdens novadi, nepieciešami 10 gadi un ik gadu tas izmaksātu ~25 milj. eiro.

Lai pēc tam visu uzturētu kārtībā, ik gadu būtu vajadzīgi ~ 10 milj. eiro.

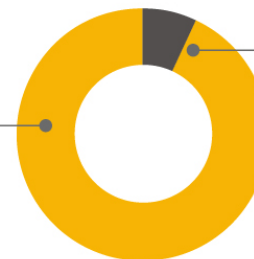
Ceļa ilgtspēja. Grants segumi

Greiderēšana un planēšana

Grants ceļu kopgarums
valsts ceļu tīklā

← **10 204 km** →

Vietējie ceļi
9492 km

Reģionālie ceļi
712 km

GRANTS AUTOCEĻU STĀVOKLIS VALSTS CEĻU TĪKLĀ

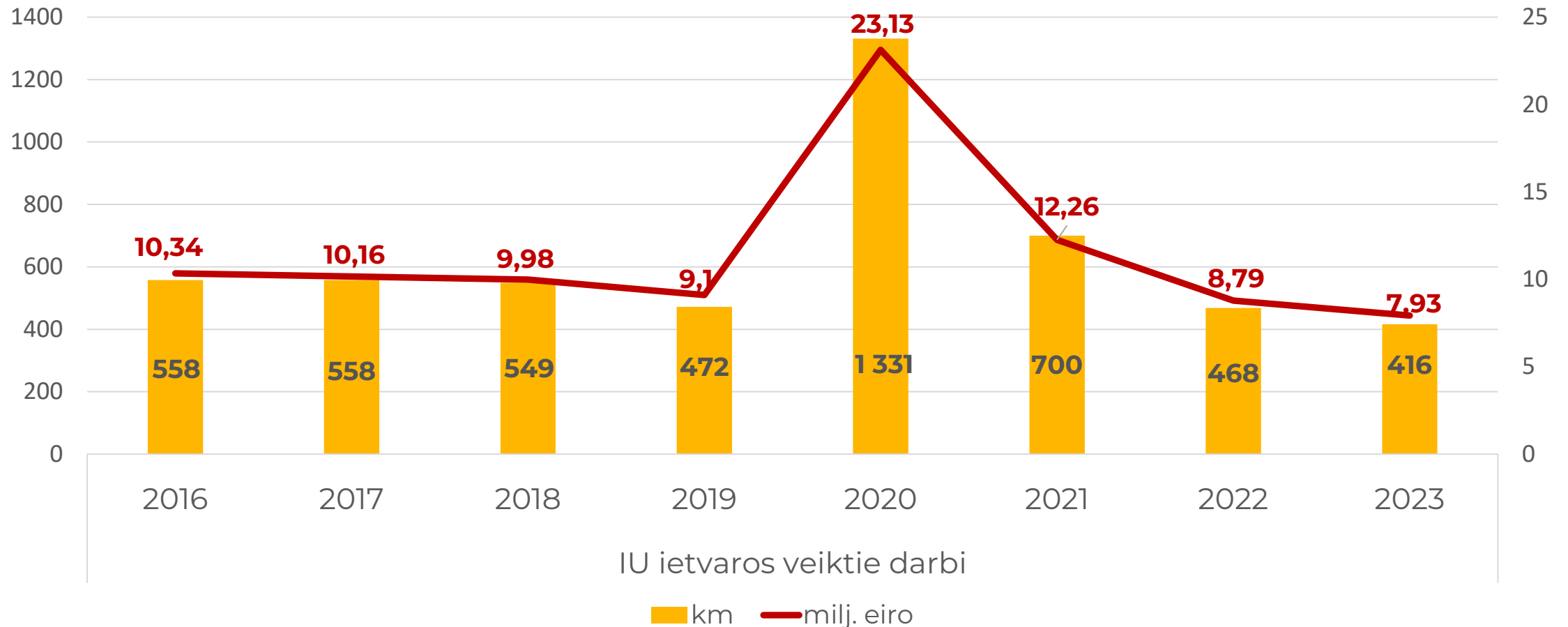
Ceļa ilgtspēja. Grants segumi

Grants seguma atjaunošana – IUD vai kapitālieguldījumi

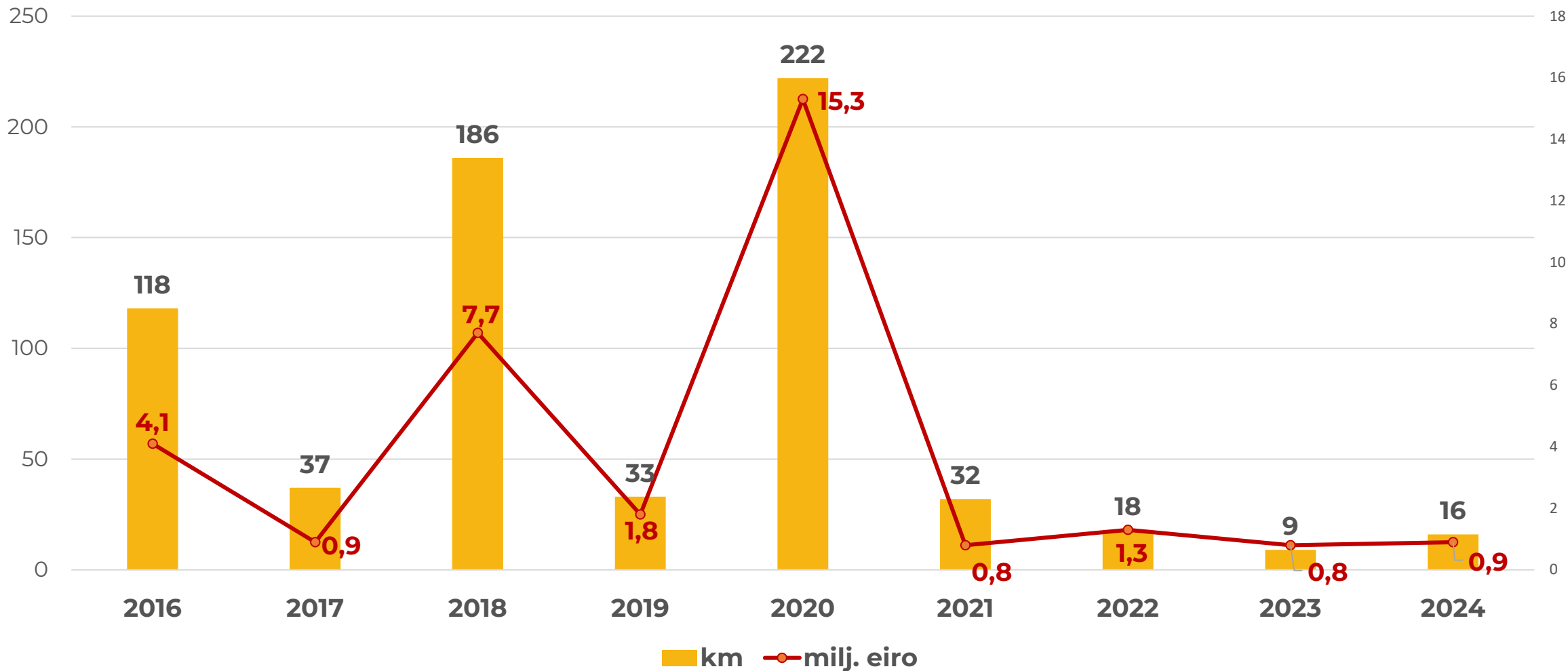

- Gadā no grants seguma ceļa noput vidēji 1 cm grants.
- Reizi 5 līdz 7 gados ir jāatjauno grants segums, uzberot 5 līdz 7 cm granti.
- Valsts ceļu tīklā ir grants ceļu posmi, kuriem grants kārtā nav atjaunota, kopš tas uzbūvēts.
- Lai atjaunotu grants autoceļu planējamo kārtu sliktā un ļoti sliktā stāvoklī esošajiem grants ceļiem, būtu nepieciešami 80 milj. eiro. Lai uzturētu grants ceļu labā stāvoklī, ik gadu būtu jāatjauno ~ 2000 km grants planējamās kārtas, kas izmaksātu ~ 30 milj. eiro gadā.
- Grants segas planējamās kārtas atjaunošana ir izslēgta no IUD. Tiek laboti tikai iesēdumi un bedres, ja pārrēķina uzvestos m³, pieņemot, ka atjauno 5–7cm, tad ik gadu vidēji uz 650 km (6,5% no sliktā seguma) ceļu ar grants segumu, tas izmaksā 10 milj. eiro.

Grants kārtas atjaunošana IUD ietvaros (bedres un iesēdumi)

Grants kārtas atjaunošana būvdarbu ietvaros

Satiksmes drošība. Zāles un krūmu pļaušana

X 30

= 150 MILJ. EIRO

VĒLAMAIS

Lai valsts ceļu tīklā pilnībā izpļautu ceļa zemes nodalījuma joslas, izcērtot arī krūmus, būtu nepieciešami **5 gadi** un ik gadu šie darbi izmaksātu **30 milj.** eiro. Lai iztīrīto uzturētu, pēc tam ik gadu būtu nepieciešami vēl **12 milj.** eiro.

Ceļa zemes nodalījuma josla **būtu jāizpļauj 2–3 reizes sezonā un visā platumā:**

- Satiksmes drošība
- Neataug krūmu atvases, nav jātērē līdzekļi krūmu zāģēšanai
- Ainava

Satiksmes drošība: zāles un krūmu pļaušana

Ceļa zemes nodalījuma joslas uzturēšana

Zāli pļauj
2 x gadā
un ne visā
platumā

ESOŠĀ SITUĀCIJA

Zāli gar valsts autoceļiem pļauj divas reizes sezonā:

- Līdz jūnija beigām 1 līdz 1,5 metrus platu joslu
- Rudenī ceļa zemes nodalījuma josla tiek izpļauta tādā platumā, kādā to ļauj finansējums

Izmakšas ~ 4,4 milj. eiro gadā

SEKAS

- Gara zāle un krūmi traucē redzamībai
- Ataugušo krūmu zāģēšana ir dārgāka
- Krūmi pāraug kokos
- Aizaug grāvji, nestrādā ūdens novades sistēmas, un bojājas ceļa konstrukcija

Satiksmes drošība: horizontālais apzīmējums

Horizontālo apzīmējumu atjauno valsts autoceļiem ar asfalta segumu, kur gada vidējā transportlīdzekļu satiksmes intensitāte ir lielāka par 500 automašīnām diennaktī.

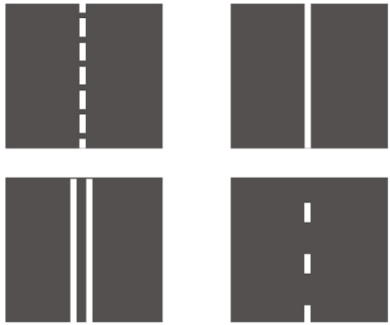
9744 KM VALSTS AUTOCEĻU

Apzīmējumu atjauno arī būvdarbu ietvaros, un tam ir garantijas periods, kurā IU ietvaros to neatjauno.

Satiksmes drošība. Horizontālais apzīmējums

Horizontālais apzīmējums

Apzīmējuma atjaunošana ik gadu izmaksā ~ 4,5 milj. eiro.

Valsts ceļu tīkls ir sadalīts četros reģionos: Vidzeme, Latgale, Kurzeme un Centrs. Katrā no tiem iepirkums par apzīmējuma uzklāšanu tiek sludināts atsevišķi, darbus veic trīs uzņēmumi. 2025. gadā plānots sludināt jaunu iepirkumu uz 5 gadiem.

Spēkā esošo līgumu ietvaros ne visos gadījumos tiek izpildīts tas apjoms, kas būtu nepieciešams. To ietekmē laikapstākļi, tehnika un cilvēkresursi. Par neizpildītajiem darbiem piemēro līgumsodus.

Sezonālais finansējums IUD

Vidējais pieejamais un vidējais nepieciešamais finansējums ik gadu

Pieejams

Nepieciešams

	Pieejamais finansējums	Nepieciešamais finansējums
ZIEMAS SEZONA	34 milj. eiro	55 milj. eiro
VASARAS SEZONA	23 milj. eiro	105 milj. eiro

Secinājumi

- Valsts autoceļu ikdienas uzturēšana tiek veikta ar nepietiekamu finansējumu:
 1. ja tas nepalielināsies vai vēl vairāk samazināsies, vasaras sezonā nebūs iespējams izdarīt pat minimālos darbu apjomus;
 2. tas ietekmēs autoceļu tīkla stāvokli un ceļu ilgtspēju kopumā;
 3. neuzlabosies satiksmes drošība.
- Ceļa lietotājiem jāsaprot un jārēķinās, ka ziemā uz autoceļiem var būt sniegs un tie var būt arī slideni. Ziemā braukšana jāpielāgo laikapstākļiem.
- Ja ziemas darbiem tērētu mazāk līdzekļu, vasarā būtu iespējams izdarīt vairāk IU darbu ar paliekošu vērtību.

Paldies par uzmanību!